

Statens vegvesen

Bergen, 22.03.2018

Vurdering av forholdet til Forskrift om konsekvensutredninger for prosjektet Sykkelstamveg Bergen Delstrekning 3, planID 4601_62880000

1.1.2017 trådte ny Forskrift om konsekvensutredninger (FOR-2017-06-21-854) (KUF) i kraft. Tidligere vurderinger i denne sammenheng for dette prosjektet har vært gjort etter eldre forskrifter, og det er derfor nødvendig å foreta en ny vurdering.

Bakgrunn for planarbeidet

I tråd med kommuneplanens arealdel skjer det en gradvis fortetting i dette området som medfører økt trafikk. Gode og trygge løsninger for gående og syklende kan bidra til en vekst i gang- og sykkeltrafikken og bidra til å redusere bilbruken.

Formålet med planarbeidet er å sikre areal for et gang-/sykkeltilbud langs E39, med separering av gående og syklende. Planlagt tiltak krever en utvidet bredde i forhold til eksisterende gang- og sykkelveg i området. Traseen er avsatt som hovedrute for sykkel og er et prioritert tiltak i *Handlingsplan 2010-2013 - oppfølging av Sykkelstrategi for Bergen 2010-2019*. Det er også et mål å forbedre trafikksikkerheten ved krysningspunkt og avkjørsler på strekningen.

Vurdering i forhold til KUF §6

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har i et eget veiledningsnotat (KMD 2017a) presisert at reguleringsplaner for utbedringstiltak langsmed eksisterende veg, og etablering av gang- og sykkelveger langsmed eksisterende veg, omfattes av forskriftens § 8 og ikke av §6. Noen videre vurdering etter §6 er derfor ikke aktuelt for dette prosjektet.

Vurdering i forhold til KUF §8 og §10

Denne aktuelle typen anlegg er veiltak med investeringskostnad på mindre enn 750 millioner NOK. Planen skal derfor vurderes nærmere etter Forskrift om konsekvensutredninger §8 og §10, Vedlegg II pkt.10 e) i. Slike planer skal konsekvensutredes dersom de får vesentlige virkninger for miljø og samfunn, men skal ikke ha planprogram eller melding.

KMD gav i samarbeid med Klima- og miljødepartementet også ut en egen veileder i 2017 om hva som skal kunne ansees som vesentlige virkninger etter §10 (KMD 2017b).

I veilederen legges det til grunn at det er relativt få planer og tiltak etter § 8 som vil falle inn under forskriftens definisjon av vesentlige virkninger. Forskriftens § 10 er basert på annekset III i EIA-direktivet. På bakgrunn av lovreguleringen vi har i Norge, gjennom plan- og bygningsloven, sektorlover bl.a. naturmangfoldsloven og vannforskriften, legges det til

grunn at saker som ikke blir omfattet av kravet til konsekvensutredning like fullt blir tilfredsstillende belyst gjennom den ordinære saksbehandlingen (veilederens kap.1.3).

KMD er i sin veileder (KMD 2017a) også tydelig på at ved endringer av et allerede regulert område, er det størrelsen på endringen sett i forhold til gjeldende plan som er utgangspunktet for vurderingen. Dette er uavhengig av om hele eller deler av den eksisterende planen er realisert. Utgangspunktet for vurderingen er gjeldende regulering, og ikke hva som faktisk er utbygget innenfor planområdet. Aktuell trasé av GS-anlegg langs Vossebanen er regulert gjennomgående i gjeldende plan nr. 1564 0000 – FANA. GNR 14 BNR 134 M.FL., NY-PARADIS OG DELER AV PARADIS (2005), hvorav en liten del av GS-anlegget er endret i gjeldende plan nr. 1564 0001 – FANA. GNR 14 BNR 134 M.FL., PARADISSTRANDEN (2009).

I det videre følger en tematisk vurdering opp mot veilederen til §10 (KMD 2017b). Kriteriene er delt mellom § 10 (a – d) som gjelder egenskaper ved planen eller tiltaket og § 10 (a – h) som gjelder lokalisering og påvirkning på omgivelsene.

Egenskaper ved planen eller tiltaket

a) Størrelse, planområde og utforming

Kommentar: I veilederen er det omtalt eksempler på hva som skal være med i vurderingen knyttet til dette punktet (kap.3.1.1). Veilederen peker på at synlighet/visuell påvirkning er særlig aktuelt å vurdere for planer og tiltak i nærheten av verdifulle landskap, kulturmiljøer eller viktige friluftslivsområder der opplevelsen av omgivelsene er viktig for beboere og brukere. Dette gjelder hvis tiltak som blir svært synlige vil endre og påvirke opplevelsen av områdene.

Den konkrete breddeutvidelsen vurderes å ikke i seg selv være vesentlig omfattende i forhold til det som allerede er regulert i gjeldende planer, og influensområdet antas å være lite langs GS-anlegget. Tiltaket vil ikke ruve visuelt i forhold til dagens situasjon for GS-vegen som ligger gjennom området. Området langs Vossebanen har store opplevelsesverdier knyttet til landskap og friluftsliv. Tiltaket vil påvirke, men ikke bryte på tvers av disse kvalitetene. Planlagt GS-anlegg vil utvide og følge samme linje som dagens GS-veg. Tiltaket blir dermed tilpasset eksisterende forhold. Forhold til allerede gjeldende regulering utgjør de planlagte tiltak små endringer/utvidelser og vurderes å ikke løse ut krav om KU i forhold til størrelse, planområde og utforming.

b) Bruken av naturressurser, særlig arealer, jord, mineralressurser, vann og biologiske ressurser

Kommentar: Ikke aktuelt

c) Avfallsproduksjon og utslipp

Kommentar: Ikke aktuelt

d) Risiko for alvorlige ulykker og/eller katastrofer

Kommentar: Ikke aktuelt

Lokalisering og påvirkning på omgivelsene

a) Verneområder etter naturmangfoldloven (bokstav a)

Kommentar: I Naturbase er det ingen områder som er vernet eller foreslått vernet innenfor planområdet. I følge Fylkesmannen er det heller ikke noe som er midlertidig vernet innenfor planområdet.

b) Verneområder etter markaloven (bokstav a)

Kommentar: Ikke aktuelt

c) Utvalgte naturtyper (bokstav a)

Kommentar: Veilederen viser til at i medhold av Naturmangfoldloven § 52 kan regjeringen gi en naturtype status som «utvalgt naturtype». Disse fremgår av forskrift om utvalgte naturtyper.

Det er gjort en supplerende verdivurdering av naturmangfold langs Vossebanen mellom Gamlehaugen og Nesttun (Notat Asplan Viak AS 29. august 2017). Basert på dette notatet ble det ikke registrert utvalgte naturtyper jf. Naturmangfoldloven i området.

d) Prioriterte arter (bokstav a)

Kommentar: Gjelder arter som er gitt særlig sikring ved at de har fått status som prioriterte arter gjennom egen forskrift. Det er ikke registrert prioriterte arter jf. Naturmangfoldloven i området.

e) Vernede vassdrag, nasjonale laksefjorder og laksevasdrag

Kommentar: Ikke aktuelt

f) Objekter, områder og kulturmiljø fredet etter kulturminneloven

Kommentar: Ikke aktuelt. Det er etter kulturminneloven ingen fredete kulturminner i eller nær planområdet.

g) Truede arter eller naturtyper

Kommentar: Det ble ikke registrert kritisk truede (CR) arter, men det finnes en eldre og tilfeldig registrering av fuglen myrrikse, som er sterkt truet (EN) fra Kloppedalstjørna fra 1998. Fra Kloppedalstjørna finnes flere enkeltregistreringer av rødlista fuglearter. Lokaliteten grenser til og ligger i hovedsak utenfor planområdet. Dessuten er lokaliteten kartlagt som naturtypelokalitet med C-verdi. Skorpelaven *Pachyphiale carneola* (VU) er også registrert på grensen til planområdet.

Innenfor planområdet er det bare kjent enkelte forekomster av ask (VU) og alm (VU). Disse er vist geografisk i supplerende notat om naturmangfold. De planlagte tiltak vurderes å ikke løse ut krav om KU for tema truede arter eller naturtyper.

h) Verdifulle landskap

Kommentar: Veilederen viser til at punktet kommer til anvendelse dersom en plan eller et tiltak helt eller delvis er lokalisert innenfor verdensarvområder, helhetlige kulturlandskap, utvalgte kulturlandskap i jordbruket, kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse, nasjonalt/regionalt sjeldne og representative landskap med særlige kvaliteter, landskap med særlig lokal verdi. Disse vil normalt utløse konsekvensutredning.

Veilederen sier at referanserammen for «verdifull» kan være lokal. Et landskap som lokalt er vurdert til å ha særlig verdi, vil derfor også kunne omfattes av krav til vurdering av vesentlige virkninger på lik linje med landskap som er regionalt eller nasjonalt verdifulle. Dette kan eksempelvis omfatte landskap som er lagt inn i kommunale arealplaner som hensynssone (jf. plan- og bygningsloven § 11–8 c) eller landskap som er ivaretatt i reguleringsplaner.

Vossebanen er ikke omfattet av hensynssone for verdifulle landskap etter PBL, og er heller ikke registrert/definert som et lokalt viktig landskap. I arbeidet med skisseprosjektet er det likevel påvist til dels store landskapsverdier. Det vil i planarbeidet være viktig med bevissthet om og tilpasning mot disse landskapsverdiene og temaet blir viktig å belyse godt, men det vurderes å ikke være krav om KU for tema Verdifulle landskap.

i) Verdifulle kulturminner/kulturmiljøer

Kommentar: Veilederen til KMD viser til at dersom en plan eller et tiltak helt eller delvis er lokalisert innenfor områder regulert til bevaring gjennom PBL, er omfattet av hensynssoner, arealformål eller bestemmelser for å ivareta verdier, eller er helt eller delvis innenfor områder omfattet av NB!-registeret mv. , vil dette normalt utløse konsekvensutredning.

I hele planområdet ligger den historiske jernbanetraséen Vossebanen (åpnet 1883). Den ligger i hensynssone i kommuneplanen (plan- og bygningsloven): bevaring kulturmiljø (H570 Historisk ferdselsåre). Bestemmelsene sier: «Eldre jernbanestruktur. Broer, kulverter, kurver og høyder bør bevares i størst mulig grad. Byantikvaren skal høres ved tiltak som berører hensynssonen». Hensikten med hensynssonen er å ivareta kulturminneinteresser langs traséen i størst mulig grad. Når det gjelder hensynssoner er det i veilederen kun vist til hensynssoner knyttet til reguleringsplan. Hensynssoner knyttet til kommuneplan er ikke nevnt spesifikt.

Vossebanen er ikke fredet og er ikke oppført i NB!-registeret, men er likevel vist med hensynssone i kommuneplanen. Dette er en prioritering som Bergen kommune har gjort lokalt.

Bergen kommune har retningslinjer for at byutvikling og arealplanlegging skal skje i tråd med historiske tradisjoner og eksisterende kvaliteter. Kommunen setter krav om dokumentasjon av kulturminnemiljø og -strukturer i forbindelse med alle plansaker, både offentlige og private planer. Byantikvaren krever at det til alle reguleringsplaner utarbeides en fagutredning for kulturminner og kulturmiljø, i tråd med Bergen kommune sin Veileder

for kulturminnedokumentasjon (2015). En slik fagutredning skal også inneholde anbefalinger for fagtema kulturminner og kulturmiljø om de beslutninger som skal tas i den videre planprosessen. Sistnevnte er også hensikten ved å utføre en evt. konsekvensutredning. Omfang av utredning for fagtema Kulturminner og kulturmiljø bør gjennomgå en særskilt avklaring med planmyndigheten før igangsetting. Dokumentasjonskrav for fagtema kulturminner og kulturmiljø vurderes å kunne bli oppfylt i planarbeidet uavhengig av om en lander på krav om KU eller ikke.

Verdifulle kulturminner/kulturmiljø skal belyses godt i dette planarbeidet. Det er tidlig i prosjektet utarbeidet både kulturminnegrunnlag av Bergen kommune Byantikvaren (2013) og kulturminneregistrering med verdi- og sårbarhetsanalyse av Statens vegvesen (sist rev. 2018). Disse dokumentene bør veies opp mot Byantikvarens veileder for kulturminnedokumentasjon, og evt. suppleres i nødvendig grad. I tillegg er virkninger for kulturminneinteresser redegjort for i eget Virkningsnotat til skissefasen (sist rev. febr. 2018). Virkningsnotatet inneholder konsekvensvurderinger i form av virkningsgrad per utredningstema. En ekstra utredning av fagtemaet ved å benytte KU-metodikk etter Statens vegvesen sin håndbok V712 vil trolig gjøre lite fra eller til i forhold til å gi mer informasjon om virkning og vil trolig ikke virke inn på beslutningsrelevansen i reguleringsplanen.

j) Nasjonalt eller regionalt viktige mineralressurser

Kommentar: Ikke aktuelt

k) Områder med stor betydning for samisk utmarksnæring og reindrift

Kommentar: ikke aktuelt

l) Områder som er særlig viktige for friluftsliv

Kommentar: Veilederen viser til at dersom en plan eller et tiltak er lokalisert innenfor områder sikret til friluftslivsformål, områder verdsatt til viktig og svært viktig, markaområder, og områder som er vurdert viktige i plansammenheng, på tvers av overordnede turruter, innenfor viktige områder til sjøs, langs sjø og vassdrag, eller større, mindre tilrettelagte turområder, vil dette normalt utløse konsekvensutredning.

Bergen kommune har gjennomført kartlegging og verdisetting av friluftsområder i 2016. MD sin naturbase henviser til denne kartleggingen som kommunen har gjort, og prosjektet har nærføring til friluftsområder som er registrert med særlig viktig verdi i kartdatabasen. Et viktig premiss i prosjektet er forbedret fremkommelighet for alle trafikanter og forbedret reiseopplevelse. De planlagte tiltak vil følge samme linje som dagens GS-anlegg langs Vossebanen, og vurderes ikke å ha vesentlig innvirkning i forhold til dagens situasjon i den grad at det blir krav om KU. Fagtema friluftsliv vil likevel være et viktig utredningstema som må få fokus i plandokumentene.

m) Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging, strandsoner, klima- og energiplanlegging, rikspolitiske retningslinjer for barn og unge, verna vassdrag, rikspolitiske bestemmelser for kjøpesenter.

- n) Større omdisponering av landbruks-, natur- og friluftsområder eller områder som er regulert til landbruk og som er av stor betydning for landbruksvirksomhet
- o) Økt belastning i områder der fastsatte miljøkvalitetsstandarder er overskredet
- p) Konsekvenser for befolkningens helse, for eksempel som følge av vann- eller luftforurensning
- q) Vesentlig forurensning eller klimagassutslipp
- r) risiko for alvorlige ulykker som en følge av naturfarer som ras, skred og flom

Kommentar: Bokstav m-r er ikke aktuelle.

Konklusjon

Langs Vossebanen knytter det seg særskilte kulturminneinteresser og friluftsverdier, men arbeidet med reguleringsplanen er vurdert til ikke å være konsekvensutredningspliktig i henhold til Forskrift om konsekvensutredninger (2017) og KMD sine veiledere (KMD 2017a og b) som ble gitt ut i forbindelse med lansering av den nye forskriften. Vurderingene er gjort opp mot allerede regulert situasjon. Virkningene for spesielt kulturminneverdiene, landskap og friluftsliv blir det likevel viktig å belyse godt i dette planarbeidet. I tillegg blir det viktig å belyse det planlagte tiltaket sin virkning på vassdrag, støy, naturmiljø, naturressurser, og nærmiljø ellers.

Formålet med planen om å tilrettelegge for et bedre tilbud for gående og syklende må veies opp mot andre forhold. Det er derfor viktig at plansaken blir så godt opplyst som mulig for at planmyndigheten kan foreta en veloverveid avgjørelse.

KILDER:

Bergen kommune Byantikvaren. Veileder kulturminnedokumentasjon (2015)

https://www.bergen.kommune.no/bk/multimedia/archive/00252/Veileder_Kulturminn_252864a.pdf

Veiledningsnotat - Konsekvensutredninger for planer etter plan- og bygningsloven (KMD 2017a):

https://www.regjeringen.no/contentassets/731d7396e7af4a66bc8d16f730d041c9/veiledningsnotat_ku_juli2017.pdf

Veileder: Når skal tiltak i vedlegg II konsekvensutredes? Vurdering etter § 10 i forskrift om konsekvensutredninger (KMD 2017b):

https://www.regjeringen.no/contentassets/167047e811414896b04ec2504dd63995/veileder_kuforskriften_vesentlige_virkninger.pdf